11/11/2019

“Είναι απαράδεκτο, εκπρόσωποι των θρησκειών να εμφανίζονται ως κήρυκες φανατισμού”

/ Επικαιρότητα

Μήνυμα του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου, κ.κ. Βαρθολομαίου, σε Διεθνές Συνέδριο Θρησκευτικής Διπλωματίας που πραγματοποιείται από σήμερα, 11 Νοεμβρίου 2019, στην Αθήνα.

“Η ειρήνη μεταξύ των θρησκειών είναι βασική προϋπόθεσις της ειρήνης μεταξύ των λαών και των πολιτισμών”, **επισημαίνει ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος, σε μαγνητοσκοπημένο Μήνυμά του, προς το Διεθνές Συνέδριο Θρησκευτικής Διπλωματίας, με θέμα «Η Θρησκεία στον Σύγχρονο Κόσμο: Προκλήσεις και Προοπτικές για τον Διάλογο και την Ειρήνη», το οποίο συνδιοργανώνουν το περιοδικό «Foreign Affairs The Hellenic Edition» και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών,** και πραγματοποιείται από σήμερα, Δευτέρα, 11 Νοεμβρίου, στην Αθήνα.

Στο Μήνυμά του ο Παναγιώτατος επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι “αι θρησκείαι οφείλουν να αναπτύξουν την ειρηνοποιητικήν των λειτουργίαν αποτελεσματικώτερα, και επαναλαμβάνομεν ότι «Βία και πόλεμος εν ονόματι της θρησκείας και του Θεού, είναι βία και πόλεμος κατά της θρησκείας και του Θεού».

Πρέπει αι θρησκείαι να παύσουν να δίδουν ευπρόσδεκτα επιχειρήματα εις τους αρνητάς της πίστεως και εις όσους αρέσκονται να ταυτίζουν την θρησκείαν με τας αρνητικάς της πτυχάς. **Είναι απαράδεκτον, εκπρόσωποι των θρησκειών να εμφανίζωνται ως κήρυκες φανατισμού, να αναρριπίζουν την φλόγα του μίσους και να επιτρέπουν, ελαφρά τη καρδία,** να χρησιμοποιούνται από διαφόρους επιτηδείους δι᾽ αλλοτρίους, μη ειρηνικούς, σκοπούς".

Υπενθυμίζει μάλιστα, ότι "εν όψει των εκρήξεων θρησκευτικού φονταμενταλισμού, της ωμής βίας, της καταστροφής θρησκευτικών μνημείων, της επαπειλουμένης ή και εν εξελίξει «συγκρούσεως των πολιτισμών», των διωγμών κατά των θρησκευτικών μειονοτήτων και της στυγνής καταπατήσεως της θρησκευτικής ελευθερίας, η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας (Κρήτη, 2016) κατεδίκασε τας νοσηράς αυτάς εκφάνσεις της θρησκευτικότητος και εξήρε την σημασίαν του διαθρησκειακού διαλόγου και την συμβολήν του εις την ειρήνην".

"Η ειρήνη είναι αιώνιο πρόβλημα και καθήκον ανεκτέλεστο, δεν εξασφαλίζεται ποτέ για πάντα και απαιτεί αδιάκοπο αγώνα. Είμαστε «καταδικασμένοι» στον αγώνα και στην αγωνία για την ειρήνη». Η ημετέρα Μετριότης επαινεί και στηρίζει πάσαν ειλικρινή πρωτοβουλίαν διά την ειρήνην, αγωνίζεται δε αδιαλείπτως διά τον διάλογον των θρησκειών και διά την ενδυνάμωσιν της συμβολής των εις την καταλλαγήν και την αλληλεγγύην", αναφέρει, σε άλλο σημείο του Μηνύματός του, ο Παναγιώτατος.

Ακολουθεί το πλήρες κείμενο του Μηνύματος του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου προς το Διεθνές Συνέδριο Θρησκευτικής Διπλωματίας:

Τῷ Ἐντιμοτάτῳ κυρίῳ Λουκᾷ Γ. Κατσώνῃ, Ἐκδότῃ τοῦ περιοδικοῦ Foreign Affairs. The Hellenic Edition, τέκνῳ τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν, εἰρήνην καί εὐλογίαν παρά Θεοῦ.

Ζῶμεν κατά τάς τελευταίας δεκαετίας μίαν ἐπαναξιολόγησιν τοῦ ρόλου τῆς θρησκείας διά τήν ζωήν τῶν ἀτόμων καί τῶν κοινωνιῶν. Ἡ θρησκεία ἐπιστρέφει δυναμικά εἰς τό προσκήνιον, ἐμφανίζεται ὡς εἷς σημαντικός παράγων διά τό παρόν καί τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Καμμία ἀνάλυσις τῆς παρούσης καταστάσεως δέν εἶναι πλήρης, ἐάν δέν ὑπάρξῃ ἀναφορά καί εἰς τήν ἐπιρροήν τῆς θρησκείας. Εἰς τήν σχετικήν συζήτησιν, τονίζονται αἱ ἑξῆς τέσσαρες σημαντικαί λειτουργίαι τῆς θρησκείας: Ἡ πρώτη ἔχει σχέσιν μέ τήν νοηματοδότησιν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ θρησκεία δίδει ζωτικάς ἀπαντήσεις εἰς τά βαθέα ὑπαρξιακά μας προβλήματα

καί σταθερόν προσανατολισμόν εἰς τήν ἀνθρωπίνην ὕπαρξιν. Δεύτερον, ἡ θρησκεία ἐξασφαλίζει ταυτότητα εἰς τούς λαούς καί τούς πολιτισμούς. Γνωρίζοντες, οὕτω, τήν θρησκείαν τοῦ ἄλλου, ἔχομεν πρόσβασιν εἰς τά χαρακτηριστικά τοῦ πολιτισμοῦ του. Τρίτον, τά σημαντικώτερα πολιτισμικά ἐπιτεύγματα τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ὑψηλότεραι ἀξίαι του καί τά σπουδαιότερα ἔργα τῆς διανοίας καί τῆς καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυΐας του, συνδέονται μέ τήν θρησκείαν. Ἡ τετάρτη λειτουργία τῆς θρησκείας ἀναφέρεται εἰς τήν συμβολήν της εἰς τήν εἰρήνην. Ἡ εἰρήνη μεταξύ τῶν θρησκειῶν εἶναι βασική προϋπόθεσις τῆς εἰρήνης μεταξύ τῶν λαῶν καί τῶν πολιτισμῶν.
Ἀναφορικῶς πρός τό τελευταῖον σημεῖον, τό ὁποῖον ἀφορᾷ εἰς τήν θεματικήν τοῦ συνεδρίου σας, ἔχει ἀσκηθῆ κριτική εἰς τάς θρησκείας, διά τό γεγονός ὅτι αὗται ὄχι μόνον δέν φαίνεται νά ἀσκοῦν ἀποτελεσματικῶς τόν εἰρηνοποιόν των ρόλον, ἀλλά μᾶλλον ἐνισχύουν τήν διάσπασιν, τροφοδοτοῦν τόν φανατισμόν καί τήν βίαν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ.

Ἐν ὄψει τῶν ἐκρήξεων θρησκευτικοῦ φονταμενταλισμοῦ, τῆς ὠμῆς βίας, τῆς καταστροφῆς θρησκευτικῶν μνημείων, τῆς ἐπαπειλουμένης ἤ καί ἐν ἐξελίξει «συγκρούσεως τῶν πολιτισμῶν», τῶν διωγμῶν κατά τῶν θρησκευτικῶν μειονοτήτων καί τῆς στυγνῆς καταπατήσεως τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016) κατεδίκασε τάς νοσηράς αὐτάς ἐκφάνσεις τῆς θρησκευτικότητος καί ἐξῆρε τήν σημασίαν τοῦ διαθρησκειακοῦ διαλόγου καί τήν συμβολήν του εἰς τήν εἰρήνην. Εἰς τήν Ἐγκύκλιον τῆς Συνόδου σημειοῦνται τά ἑξῆς ἐπί τοῦ προκειμένου: «Βιοῦμεν σήμερον ἔξαρσιν νοσηρῶν φαινομένων βίας ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ. Αἱ ἐκρήξεις φονταμενταλισμοῦ εἰς τούς κόλπους τῶν θρησκειῶν κινδυνεύουν νά ὁδηγήσουν εἰς τήν ἐπικράτησιν τῆς ἀπόψεως ὅτι ὁ φονταμενταλισμός ἀνήκει εἰς τήν οὐσίαν τοῦ θρησκευτικοῦ φαινομένου. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ὁ φονταμενταλισμός, ὡς «ζῆλος οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν» (Ρωμ. ι’, 2), ἀποτελεῖ ἔκφρασιν νοσηρᾶς θρησκευτικότητος. Ὁ ἀληθής χριστιανός, κατά τό πρότυπον τοῦ σταυρωθέντος Κυρίου, θυσιάζεται καί δέν θυσιάζει, καί διά τόν λόγον αὐτόν εἶναι ὁ αὐστηρότερος κριτής τοῦ ὁποθενδήποτε προερχομένου φονταμενταλισμοῦ. Ὁ εἰλικρινής διαθρησκειακός διάλογος συμβάλλει εἰς τήν ἀνάπτυξιν ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, εἰς τήν προώθησιν τῆς εἰρήνης καί τῆς καταλλαγῆς» (§ 17).

Καί ἡμεῖς προσωπικῶς ὑπογραμμίζομεν ὅτι, αἱ θρησκεῖαι ὀφείλουν νά ἀναπτύξουν τήν εἰρηνοποιητικήν των λειτουργίαν ἀποτελεσματικώτερα, καί ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι «Βία καί πόλεμος ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας καί τοῦ Θεοῦ, εἶναι βία καί πόλεμος κατά τῆς θρησκείας καί τοῦ Θεοῦ». Πρέπει αἱ θρησκεῖαι νά παύσουν νά δίδουν εὐπρόσδεκτα ἐπιχειρήματα εἰς τούς ἀρνητάς τῆς πίστεως καί εἰς ὅσους ἀρέσκονται νά ταυτίζουν τήν θρησκείαν μέ τάς ἀρνητικάς της πτυχάς. Εἶναι

ἀπαράδεκτον, ἐκπρόσωποι τῶν θρησκειῶν νά ἐμφανίζωνται ὡς κήρυκες φανατισμοῦ, νά ἀναρριπίζουν τήν φλόγα τοῦ μίσους καί νά ἐπιτρέπουν, ἐλαφρᾷ τῇ καρδίᾳ, νά χρησιμοποιοῦνται ἀπό διαφόρους ἐπιτηδείους δι᾽ ἀλλοτρίους, μή εἰρηνικούς, σκοπούς.

Ποτέ εἰς τήν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ εἰρήνη δέν ὑπῆρξεν αὐτονόητος κατάστασις, ἀλλά ἦτο πάντοτε ἀποτέλεσμα ἐμπνευσμένων πρωτοβουλιῶν, γενναιότητος καί αὐτοθυσίας, ἀγώνων διά τήν δικαιοσύνην καί τήν προστασίαν τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τήν ἐποχήν μας, πολλοί ἀνέμενον ὅτι τό τέλος τοῦ «ψυχροῦ πολέμου», ἡ ἄνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας, ἡ κοινωνία τῆς πληροφορίας καί ἡ παγκοσμιοποίησις, θά συνέβαλλον οὐσιαστικῶς εἰς τήν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης. Ὅμως, νέαι ἐντάσεις, αἱ πολιτισμικαί συγκρούσεις, ὁ θρησκευτικός φονταμενταλισμός, ὁ ἀγών διά τήν διάσωσιν τῆς ἰδιοπροσωπίας τῶν λαῶν, ἡ τρομοκρατία, ἡ βιομηχανία τῶν ὅπλων καί ποικίλα ἄλλα οἰκονομικά συμφέροντα, τά κοινωνικά προβλήματα καί ἡ ἀδικία, λειτουργοῦν σήμερον ὡς ἑστίαι νέων βιαίων συγκρούσεων καί περιορισμοῦ τῶν ἐλευθεριῶν καί τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ὀρθῶς ἐλέχθη ὅτι «ὁ γόρδιος δεσμός τῆς εἰρήνης δέν λύνεται μέ τό σπαθί τοῦ Μεγαλέξανδρου. Ἡ εἰρήνη εἶναι ἀιώνιο πρόβλημα καί καθῆκον ἀνεκτέλεστο, δέν ἐξασφαλίζεται ποτέ γιά πάντα καί ἀπαιτεῖ ἀδιάκοπο ἀγῶνα. Εἴμαστε «καταδικασμένοι» στόν ἀγῶνα καί στήν ἀγωνία γιά τήν εἰρήνη». Ἡ ἡμετέρα Μετριότης ἐπαινεῖ καί στηρίζει πᾶσαν εἰλικρινῆ πρωτοβουλίαν διά τήν εἰρήνην, ἀγωνίζεται δέ ἀδιαλείπτως διά τόν διάλογον τῶν θρησκειῶν καί διά τήν ἐνδυνάμωσιν τῆς συμβολῆς των εἰς τήν καταλλαγήν καί τήν ἀλληλεγγύην.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐτόνιζε καί τονίζει τήν συνάφειαν τῆς εἰρήνης μέ τήν δικαιοσύνην. Μέριμνα διά τήν εἰρήνην σημαίνει ἀγῶνα διά τήν ἐγκαθίδρυσιν μιᾶς κοινωνίας δικαιοσύνης καί ἐλευθερίας, διά τήν προστασίαν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ τεθεμελιωμένη ἐπί τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη εἶναι τό ὕψιστον ἐγκόσμιον ἀγαθόν, τό ἀληθές συμφέρον, τό «εἰς ἀγαθόν φέρον», διά τόν ἄνθρωπον, διά τούς λαούς, διά τήν ἀνθρωπότητα. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά προβάλλῃ τάς φιλανθρώπους παραδόσεις καί ἀξίας τῆς Ὀρθοδόξου Παραδόσεως, νά συμβάλλῃ εἰς τήν οἰκοδομήν ἑνός φιλειρηνικοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος θά βλέπῃ εἰς τό πρόσωπον τοῦ συνανθρώπου τόν ἀδελφόν καί ὄχι τόν ἐπίβουλον τῇ ζωῇ καί τῇ ἐλευθερίᾳ του, τήν «κόλασιν».
Μέ αὐτάς τάς σκέψεις, συγχαίροντες τούς διοργανωτάς καί τούς ἄλλους συντελεστάς τοῦ παρόντος διεθνοῦς συνεδρίου, μέ τήν ἐντυπωσιακήν εἰς εὖρος θεματολογίαν, καί εὐχόμενοι ἐπιτυχῆ κατά πάντα διεξαγωγήν αὐτοῦ, καταστέ-

φομεν τούς ἐλλογιμωτάτους εἰσηγητάς καί τούς λοιπούς συνέδρους διά τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν εὐλογίας καί ἐπικαλούμεθα ἐφ᾽ ὑμᾶς τήν χάριν καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἀγάπης.

,βιθ᾽ Νοεμβρίου δ᾽